

SUBJEKTY PÔSOBIACE V OBLASTI OCHRANY DETÍ PRED NÁSILÍM

PREHĽAD OPRÁVNENÍ A POVINNOSTÍ

03 / 2018

Zákonná úprava súvisiaca s problematikou násilia na deťoch je pomerne rozsiahla a roztrúsená v mnohých právnych predpisoch. Prehľad oprávnení a povinností subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím má primárne slúžiť ako praktická pomôcka pre pracovníkov participujúcich subjektov.

Prehľad bol spracovaný na základe viacerých podnetov a požiadaviek vznesených na koordinačných stretnutiach k problematike násilia na deťoch.¹ Pozostáva z dvoch typov tabuliek, ktoré sa navzájom dopĺňajú a boli vytvorené a zoradené podľa subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím. V prvom type tabuliek sú vymenované všeobecné povinnosti a oprávnenia jednotlivých subjektov, pričom obsahujú najdôležitejšie ustanovenia zákonov súvisiace s problematikou násilia na deťoch.

Dôraz bol kladený predovšetkým na ustanovenia, ktoré sa priamo dotýkajú úkonov vykonávaných v záujme ochrany práv dieťaťa. Druhý typ tabuliek sa venuje výhradne vzájomným zákonným povinnostiam a oprávneniam, prostredníctvom ktorých sa v praxi uskutočňuje spolupráca a súčinnosť týchto subjektov pri riešení problematiky násilia na deťoch.

Daný prehľad oprávnení a povinností subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím je druhou verziou, ktorá bude ďalej priebežne doplňovaná a upravovaná v závislosti od potreby aktualizácie obsahu (napr. vzhľadom k legislatívnym zmenám).

Zoznam skratiek

Poskytovateľ ZS – poskytovateľ zdravotnej starostlivosti

PZ – Policajný zbor

SPODaSK – sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

VÚC – vyšší územný celok

ZOZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV

- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o SPODaSK)
- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o rodine)
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (Trestný zákon)
- Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (Trestný poriadok)
- Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (zákon o priestupkoch)
- Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o obetiach)
- Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore (zákon o Policajnom zbore)
- Zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (zákon o prokuratúre)
- Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok a Zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok
- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (školský zákon)
- Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmení a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve)
- Zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch)
- Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti)
- Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o zdravotnej starostlivosti)
- Zákon č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami)
- Zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv (zákon o verejnom ochrancovi práv)
- Zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o komisároch)
- Zákon č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva (zákon o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva)
- Zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii (zákon o obecnej polícii)

VŠEOBECNÉ POJMY

V záujme zachovania stručnosti a prehľadnosti sa v texte vyskytujú zovšeobecnené pojmy.

PRE ÚČELY TOHTO PREHLĎADU ROZUMIEME

- **Náhradnou starostlivosťou** viaceru osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. (§ 44 zákona o rodine).
- **Opatrením SPODaSK** činnosť, resp. súbor činností na zabezpečenie ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho. Opatrenie rešpektuje najlepší záujem dieťaťa podľa Dohovoru o právach dieťaťa. Opatrenia SPODaSK sa členia na opatrenia na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine podľa § 10 zákona o SPODaSK, opatrenia na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa podľa § 11 zákona o SPODaSK a výchovné opatrenia podľa § 12 zákona o SPODaSK.
- **Orgánom činným v trestnom konaní** prokurátora a policajta (§ 10 ods. 1 Trestného poriadku).
- **Plánom sociálnej práce** písomný dokument, ktorý vychádza z posúdenia životnej situácie dieťaťa a jeho rodiny. Vypracováva sa v každom prípade, v ktorom bola identifikovaná miera ohrozenia dieťaťa. Plán sociálnej práce zahŕňa o.i. zadefinovanie cieľa, konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľa, ako aj subjekty, ktoré participujú na danom pláne s určením ich úloh.
- **Ústavnou starostlivosťou** formu náhradnej starostlivosti, pričom súd ju môže nariadiť len vtedy, ak nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti. Ide o výnimočnú, krajnú možnosť riešenia situácie dieťaťa (§ 54 a § 55 zákona o rodine).
- **Výchovným opatrením** opatrenie na zabezpečenie ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho. Opatrenie rešpektuje najlepší záujem dieťaťa podľa Dohovoru o právach dieťaťa. Výchovné opatrenia sa ukladajú podľa § 37 zákona o rodine a podľa § 12 zákona o SPODaSK.

OBEC

Jednou z primárnych úloh obce je starostlivosť o potreby jej obyvateľov a teda aj detí. Jej povinnosťou je dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa a zákonnými opatreniami zabezpečiť dieťaťu ochranu jeho právom chránených záujmov (§ 6 zákona o SPODaSK).² Obec predovšetkým poskytuje pomoc dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin, sociálny vývin, alebo ak je dieťa ohrozené správaním člena rodiny alebo správaním iných fyzických osôb (§ 75 ods. 1 písm. e) bod 1 a 2 zákona o SPODaSK). Obec v súvislosti s ochranou detí pred násilím pri výkone samosprávy vykonáva zákonom určené opatrenia SPODaSK (§ 71 ods. 1 písm. b) zákona o SPODaSK).

Ďalšie povinnosti a oprávnenia obce

Ak o to dieťa požiada, obec je povinná poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia. V tejto súvislosti vykoná opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov. (§ 8 ods. 1 zákona o SPODaSK)

Obec pri výkone samosprávy vykonáva opatrenia (§ 10 a § 11 zákona o SPODaSK) zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a opatrenia na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa (§ 75 ods. 1 písm. a) bod 1 a 2 zákona o SPODaSK).

Obec pri výkone samosprávy organizuje výchovné programy alebo sociálne programy pre deti, ktorým bolo orgánom SPODaSK alebo súdom uložené výchovné opatrenie a programy na pomoc ohrozeným deťom (§ 75 ods. 1 písm. b) zákona o SPODaSK).

Obec pri výkone samosprávy poskytuje pomoc na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a rodičom a úpravu rodinných pomerov dieťaťa, ak bolo dieťa umiestnené v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti, neodkladného opatrenia alebo výchovného opatrenia (§ 75 ods. 1 písm. e) bod 3 zákona o SPODaSK).

Obec spolupôsobí pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom SPODaSK (§ 75 ods. 1 písm. c) zákona o SPODaSK).

Obec pri výkone samosprávy môže zriadiť podľa potrieb obyvateľstva na účely výkonu opatrení SPODaSK detský domov (§ 49 zákona o SPODaSK), detský domov pre maloletých bez sprievodu (§ 50 zákona o SPODaSK), krízové stredisko (§ 62 zákona o SPODaSK) a resocializačné stredisko (§ 63 zákona o SPODaSK a § 75 ods. 1 písm. h) zákona o SPODaSK).

Obec vykonáva štátnu správu v prvom stupni vo veciach ohrozovania výchovy a vzdelávania maloletého alebo zanedbávania starostlivosti o povinnú školskú dochádzku žiaka (§ 6 ods. 4 zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve). Ide o priestupky podľa § 37 zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve.

OObec vo veciach výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom, vydáva organizačné pokyny pre riaditeľov (§ 6 ods. 8 písm. c) zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve). Obec môže vydávať organizačné pokyny pre školy a školské zariadenia týkajúce sa napríklad prevencie a ochrany detí pred násilím.

Obecná polícia

Obecná polícia spolupôsobí pri ochrane detí pred ohrozením ich života a zdravia (§ 3 ods. 1 písm. a) zákona o obecnej polícii).

Obecná polícia objasňuje priestupky súvisiace s násilím na deťoch, ak ide o priestupky, ktoré je oprávnená prejednávať v blokovanom konaní (§ 84 zákona o priestupkoch, § 3 ods. 1 písm. f) zákona o obecnej polícii a § 58 ods. 3 písm. d) zákona o priestupkoch).

Príslušník obecnej polície je pri plnení úloh povinný zakročiť podľa svojich možností a schopností v medziach zákona, prípadne vykonať iné nevyhnutné opatrenia, ak je dôvodné podozrenie, že bol spáchaný alebo je páchaný trestný čin alebo priestupok na dieťati. Príslušník obecnej polície je povinný zakročiť, ak je ohrozený život alebo zdravie dieťaťa. Nemusí tak však urobiť, ak by tým vystavil vážnemu ohrozeniu seba alebo inej osoby (§ 7 písm. c) a d) zákona o obecnej polícii).

Príslušník obecnej polície pri plnení úloh disponuje viacerými oprávneniami.³

Obec	Obec je povinná	Obec je oprávnená žiadať
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 3/ Najmenej raz za 6 mesiacov predkladať správu o sociálnej situácii rodičov dieťaťa, ak je umiestnené v zariadení (§ 32 ods. 4 zákona o SPODaSK). 4/ Spolupracovať pri vypracovaní plánu sociálnej práce s rodinou dieťaťa (§ 32 ods. 3 zákona o SPODaSK). 5/ Poskytovať súčinnosť orgánu SPODaSK pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 75 ods. 1 písm. f) bod 1 zákona o SPODaSK). 6/ Oznamovať počet miest v zariadeniach, ktoré zriadil, určených na vykonávanie rozhodnutí súdu (§ 75 ods. 1 písm. h) zákona o SPODaSK). 7/ Spolupracovať pri zosúladzovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods. 5 zákona o SPODaSK). 8/ Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k PZ	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí prokuratúra (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k poskytovateľovi ZS		1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k školám a školským zariadeniam	1/ Vo veciach výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom, spolupracovať s orgánmi školskej samosprávy (§ 6 ods. 8 písm. i) zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).

Obec	Obec je povinná	Obec je oprávnená žiadať
Vo vzťahu k VÚC		1/ Poskytnutie informácií o akreditovaných subjektoch pôsobiach v jeho územnom obvode (§ 45 ods. 4 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k súdu	1/ Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní vykonávania výchovných opatrení (§ 37 ods. 7 zákona o rodine). 2/ Poskytnúť súčinnosť pri vykonávaní dohľadu nad výchovou dieťaťa súdom (§ 37 ods. 2 písm. b) zákona o rodine). 3/ Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní spôsobu výkonu ústavnej starostlivosti (§ 55 ods. 1 zákona o rodine). 4/ Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní spôsobu výkonu funkcie poručníka (§ 58 ods. 4 zákona o rodine). 5/ Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 6/ Včas vybavovať dožiadania súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 7/ Poskytnúť súčinnosť pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu o výchove maloletých detí pred nariadením výkonu tohto rozhodnutia (§ 380 Civilného mimosporového poriadku).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k prokurátorovi	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí Policajnému zboru. (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku) 2/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním. (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv	1/ Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením podnetu verejného ochrancu práv (§ 17 ods. 2 a 3 zákona o verejnom ochrancovi práv).	
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti	1/ Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením podnetu v pôsobnosti komisára pre deti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).	
Vo vzťahu k Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva	1/ Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva).	

VYŠŠÍ ÚZEMNÝ CELOK

Vyšší územný celok v oblasti ochrany detí pred násilím dbá na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa (§ 6 zákona o SPODaSK).² Vyšší územný celok je subjekt, ktorý na úseku ochrany detí pred násilím pri výkone samosprávy vykonáva vybrané opatrenia SPODaSK (§ 71 ods. 1 písm. c) zákona o SPODaSK) a zabezpečuje tvorbu a plnenie sociálnych programov zameraných na ochranu práv a právom chránených záujmov detí a na predchádzanie a zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov na svojom území (§ 76 písm. a) zákona o SPODaSK).

Ďalšie povinnosti a oprávnenia vyššieho územného celku

Ak o to dieťa požiada, vyšší územný celok je povinný poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia. V tejto súvislosti vykoná opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov (§ 8 ods. 1 zákona o SPODaSK).

Vyšší územný celok pri výkone samosprávy utvára podmienky na organizovanie opatrení zameraných na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a opatrenia na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa (§ 76 písm. c) bod 1 zákona o SPODaSK).

Vyšší územný celok pri výkone samosprávy utvára podmienky na zabezpečenie priaznivého psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa, vykonávanie rodičovských práv a povinností a vykonávanie výchovných opatrení podľa zákona o SPODaSK a osobitného predpisu (§ 76 písm. c) bod 2 zákona o SPODaSK).

Vyšší územný celok pri výkone samosprávy vypracúva analýzu nepriaznivých vplyvov pôsobiacich na deti a rodiny, vývojových trendov sociálno-patologických javov na svojom území (§ 76 písm. b) zákona o SPODaSK).

Vyšší územný celok pri výkone samosprávy spolupracuje s obcami, orgánmi SPODaSK, akreditovanými subjektmi a ďalšími právnickými osobami a fyzickými osobami, ktoré pôsobia v oblasti SPODaSK podľa zákona o SPODaSK v oblasti predchádzania a zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov (§ 76 písm. g) zákona o SPODaSK).

Vyšší územný celok pri výkone samosprávy zriaďuje detský domov pre maloletých bez sprievodu (§ 50 zákona o SPODaSK), krízové stredisko (§ 62 zákona o SPODaSK) a resocializačné stredisko (§ 63 zákona o SPODaSK). Vyšší územný celok môže taktiež zriadiť detský domov (§ 49 zákona o SPODaSK, § 76 písm. e) zákona o SPODaSK).

Vyšší územný celok	VÚC je povinný	VÚC je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 3/ Oznamovať počet miest v zariadeniach, ktoré zriadil, určených na vykonávanie rozhodnutí súdu (§ 76 písm. e) zákona o SPODaSK). 4/ Spolupracovať pri zosúladovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods. 5 zákona o SPODaSK). 5/ Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).

Vyšší územný celok	VÚC je povinný	VÚC je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k PZ	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí prokuratúra (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Včas vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k poskytovateľovi ZS		1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k školám a školským zariadeniam	1/ Vo veciach výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom, spolupracovať s orgánmi školskej samosprávy (§ 9 ods. 8 písm. i) zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k obci	1/ Poskytnúť informácie o akreditovaných subjektoch pôsobiach v jeho územnom obvode (§ 45 ods. 4 zákona o SPODaSK).	
Vo vzťahu k súdu	1/ Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Včas vybavovať dožiadania súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k prokurátorovi	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí Policajnému zboru (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Včas vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).	1/ Poskytnutie súčinnosti v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv	1/ Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavovaním podnetu verejného ochrancu práv (§ 17 ods. 2 a 3 zákona o verejnom ochrancovi práv).	
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti	1/ Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením podnetu v pôsobnosti komisára pre deti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).	
Vo vzťahu k Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva	1/ Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva).	

AKREDITOVANÝ SUBJEKT

Akreditovaný subjekt v oblasti ochrany detí pred násilím dbá na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa (§ 6 zákona o SPODaSK).² Akreditovaný subjekt je subjekt, ktorému bola udelená akreditácia podľa zákona o SPODaSK na účely vykonávania vybraných opatrení SPODaSK, prípadne podieľania sa na výkone opatrení SPODaSK vykonávaním rôznych metód, techník a postupov (§ 77 zákona o SPODaSK).

Ďalšie povinnosti a úlohy akreditovaného subjektu

Ak o to dieťa požiada, akreditovaný subjekt je povinný poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia. V tejto súvislosti vykoná opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov (§ 8 ods. 1 zákona o SPODaSK).

Akreditovaný subjekt vykonáva opatrenia SPODaSK. Ide napríklad o opatrenia SPODaSK na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa (§ 71 ods. 1 písm. d) a § 77 zákona o SPODaSK). Akreditovaný subjekt však nevykonáva opatrenia podľa zákona o SPODaSK na účely dosiahnutia zisku.

Akreditovaný subjekt na základe rozhodnutia orgánu SPODaSK (a po vyslovení predchádzajúceho súhlasu akreditovaného subjektu) spolupôsobí alebo spolupracuje pri výkone zákonom určených výchovných opatrení (§ 13 ods. 1 zákona o SPODaSK). Ide o opatrenia podľa § 12 ods. 1 písm. b) zákona o SPODaSK.

Akreditovaný subjekt	Akreditovaný subjekt je povinný
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Spolupracovať pri vypracovaní plánu sociálnej práce s rodinou dieťaťa (§ 32 ods. 3 zákona o SPODaSK). 3/ Spolupracovať na vypracovávaní plánu výkonu výchovného opatrenia (§ 14 ods. 1 zákona o SPODaSK). 4/ Spolupôsobiť a spolupracovať pri výkone výchovného opatrenia, ak bol určený v rozhodnutí o nariadení výchovného opatrenia (§ 12 ods. 3 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k PZ	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí prokuratúra (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Včas vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).
Vo vzťahu k súdu	1/ Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Včas vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní výchovných opatrení, ak je zariadením na výkon výchovného opatrenia (§ 37 ods. 7 zákona o rodine).

Akreditovaný subjekt	Akreditovaný subjekt je povinný
Vo vzťahu k prokuratúre	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí Policajnému zboru (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv	1/ Splniť si zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením podnetu verejného ochrancu práv (§ 17 ods. 2 a 3 zákona o verejnom ochrancovi práv).
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti	1/ Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením podnetu v pôsobnosti komisára pre deti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).
Vo vzťahu k Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva	1/ Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva).

ORGÁN SPODaSK

V súvislosti s ochranou detí pred násilím je orgán SPODaSK subjektom, ktorého úlohou je prostredníctvom opatrení SPODaSK zabezpečiť ochranu práv a právom chránených záujmov detí (§ 6 zákona o SPODaSK).² Násilie na deťoch je jednou z najzávažnejších foriem porušenia práv dieťaťa, je príčinou vzniku závažných krízových situácií a predstavuje vážne ohrozenie psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí. Vzhľadom k tomu je orgán SPODaSK povinný, ak je upozornený na použitie hrubých alebo ponižujúcich foriem zaobchádzania a foriem trestania dieťaťa, v závislosti od ich povahy a závažnosti, uplatniť niektoré z opatrení podľa zákona o SPODaSK. (§ 7 ods. 2 a § 8 ods. 1 zákona Z. z. o SPODaSK).⁵ Zamestnanec SPODaSK disponuje pri realizácii opatrení SPODaSK viacerými oprávneniami.⁶

Ďalšie povinnosti a oprávnenia orgánu SPODaSK

V prípadoch identifikovaného ohrozenia dieťaťa orgán SPODaSK vypracúva plán sociálnej práce s dieťaťom, jeho rodičmi alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa. (§ 73 ods. 2 písm. e) bod 11 zákona o SPODaSK).⁷ Orgán SPODaSK vypracúva taktiež sám alebo v spolupráci s akreditovaným subjektom plán výkonu výchovného opatrenia (§ 14 ods. 1 zákona o SPODaSK).⁸

Ak bolo dieťa umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu, orgán SPODaSK v spolupráci so zariadením na výkon rozhodnutia súdu, s obcou a akreditovaným subjektom, ktorý vykonáva opatrenia zamerané na úpravu rodinných pomerov v prirodzenom rodinnom prostredí (§ 4 ods. 2 zákona o SPODaSK) vypracúva plán sociálnej práce s rodinou tohto dieťaťa, súčasťou ktorého je sledovanie psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa. Na tento účel najmenej raz za šesť mesiacov navštevuje dieťa v zariadení na výkon rozhodnutia súdu (§ 32 ods. 3 zákona o SPODaSK).

Orgán SPODaSK plní úlohu koordinátora, ak je to potrebné pri pomoci deťom, ktoré sú týrané, pohlavne zneužívané, zanedbávané alebo u ktorých je dôvodné podozrenie z týrania, pohlavného zneužívania alebo zanedbávania alebo ktoré boli obeť obchodovania, alebo pri vyhodnocovaní situácie maloletého bez sprievodu a pri voľbe a uplatňovaní opatrení pre maloletého bez sprievodu, spolupôsobenie iných subjektov (§ 73 ods. 2 písm. e) bod. 3 zákona o SPODaSK).

Orgán SPODaSK rozhoduje o uložení, zmene a o zrušení výchovného opatrenia podľa § 12 zákona o SPODaSK (§ 73 ods. 2 písm. a) bod. 1 zákona o SPODaSK). V rozhodnutí o výchovnom opatrení orgán SPODaSK určí právnickú osobu, fyzickú osobu alebo akreditovaný subjekt, ktorý má spolupôsobiť alebo spolupracovať pri výkone výchovného opatrenia a obdobie, po uplynutí ktorého zhodnotí účinky výchovného opatrenia (§ 12 ods. 3 zákona o SPODaSK).

Ak výchovné opatrenie, ktoré uložil orgán SPODaSK, nesplní svoj účel, orgán SPODaSK zmení obdobie, po ktorého uplynutí zhodnotí účinky výchovného opatrenia alebo zmení právnickú osobu, fyzickú osobu alebo akreditovaný subjekt, ktoré majú spolupôsobiť alebo spolupracovať pri výkone výchovného opatrenia, alebo zruší výchovné opatrenie a rozhodne o uložení iného vhodného výchovného opatrenia alebo navrhne súdu uloženie výchovného opatrenia podľa osobitného predpisu alebo navrhne súdu prijatie iného vhodného opatrenia podľa osobitného predpisu (§ 15 ods. 3 písm. b) a § 73 ods. 2 písm. d) bod 6 zákona o SPODaSK).

Ak je to v záujme ochrany práv dieťaťa, orgán SPODaSK podáva návrhy na súd na vykonanie zásahu do rodičovských práv a povinností podľa § 38 a 39 zákona o rodine (§ 73 ods. 2 písm. d) bod 7 zákona o SPODaSK).

Ďalšie povinnosti a oprávnenia orgánu SPODaSK

Orgán SPODaSK môže v odôvodnených prípadoch podať návrh na súd na vydanie neodkladného opatrenia, aby bolo maloleté dieťa dočasne zverené do starostlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí. Ide o prípady, keď sa ocitne maloleté dieťa bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie alebo priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený (§ 73 ods. 2 písm. d) bod 7 zákona o SPODaSK). Orgán SPODaSK môže v odôvodnených prípadoch podať aj návrh na iné neodkladné opatrenie v zmysle § 360 - 369 Civilného mimosporového poriadku.

V prípade, ak je výchova maloletého dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia neviedli k náprave, alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov, orgán SPODaSK podáva návrhy na súd na nariadenie ústavnej starostlivosti. (§ 73 ods. 2 písm. d) bod 5 zákona o SPODaSK).⁹ Orgán SPODaSK zároveň môže podať aj návrh na zrušenie ústavnej starostlivosti.

V prípade trestných činov spáchaných voči blízkej osobe alebo zverenej osobe, ak je poškodeným dieťa, orgán SPODaSK môže vykonávať funkciu opatrovníka v trestnom konaní podľa Trestného poriadku. Orgán v tomto prípade vykonáva procesné práva maloletého poškodeného. V tejto súvislosti môže orgán SPODaSK splnomocniť splnomocnenca, aby zastupoval maloletého poškodeného (§ 53 a § 54 Trestného poriadku).

Orgán SPODaSK	Orgán SPODaSK je povinný	Orgán SPODaSK je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k PZ	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí prokuratúra. (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku) 2/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore). 5/ Poskytnúť obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam a zvukový záznam vyhotovený na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom (§ 93c ods. 4 zákona o SPODaSK).	1/ Poskytnutie súčinnosti na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Poskytnutie ochrany zamestnancovi orgánu SPODaSK a prizvanej fyzickej osobe pri vstupe do obydľia na základe povolenia súdu na preverenie stavu dieťaťa (§ 93g ods. 3 zákona o SPODaSK). 3/ Bezplatné poskytnutie informácií na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴
Vo vzťahu k poskytovateľovi ZS		1/ Poskytnutie súčinnosti na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Spoluprácu pri zosúladzovaní postupov a bezplatné poskytnutie informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴

Vo vzťahu k školám a školským zariadeniam		1/ Poskytnutie súčinnosti na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Spoluprácu pri zosúladovaní postupov a bezplatné poskytnutie informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 zákona o SPODaSK). ⁴
Vo vzťahu k obci	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti § 94 ods. 1 zákona o SPODaSK.	1/ Poskytnutie súčinnosti na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Predloženie správy o sociálnej situácii rodičov dieťaťa, ak je dieťa umiestnené v zariadení, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť, ochranná výchova, neodkladné opatrenie alebo výchovné opatrenie (§ 32 ods. 4 zákona o SPODaSK). 3/ Spoluprácu pri vypracovaní plánu sociálnej práce s rodinou dieťaťa (§ 32 ods. 3 zákona o SPODaSK). 4/ Poskytnutie súčinnosti pri zisťovaní rodinných, bytových a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny (§ 75 ods. 1 písm. f) bod 1 zákona o SPODaSK). 5/ Oznámenie počtu miest v zariadeniach, ktoré zriadila, určených na vykonávanie rozhodnutí súdu (§ 75 ods. 1 písm. h) zákona o SPODaSK). 6/ Spoluprácu pri zosúladovaní postupov a bezplatné poskytnutie informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 zákona o SPODaSK). ⁴
Vo vzťahu k VÚC	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).	1/ Poskytnutie súčinnosti na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Oznámenie počtu miest v zariadeniach, ktoré zriadil, určených na vykonávanie rozhodnutí súdu (§ 76 písm. e) zákona o SPODaSK). 3/ Spoluprácu pri zosúladovaní postupov a bezplatné poskytnutie informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 zákona o SPODaSK). ⁴
Vo vzťahu k akreditovanému subjektu		1/ Spoluprácu pri vypracovaní plánu sociálnej práce s rodinou dieťaťa v prípadoch, kedy akreditovaný subjekt vykonáva opatrenia na úpravu rodinných pomerov dieťaťa v prirodzenom prostredí (§ 32 ods. 3 zákona o SPODaSK). 2/ Spoluprácu akreditovaného subjektu určeného v rozhodnutí o nariadení výchovného opatrenia pri vypracovávaní plánu a pri výkone výchovného opatrenia (§ 14 ods. 1 a § 12 ods. 3 zákona o SPODaSK).

Vo vzťahu k súdu	1/ Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní vykonávania výchovných opatrení (§ 37 ods. 7 zákona o rodine). 2/ Poskytnúť súčinnosť pri vykonávaní dohľadu nad výchovou dieťaťa súdom (§ 37 ods. 2 písm. b) zákona o rodine). 3/ Najmenej raz za 6 mesiacov predkladať súdu správu o účinkoch opatrení, ktoré boli prijaté na odstránenie dôvodov, pre ktoré bola nariadená ústavná starostlivosť a informovať súd o možnostiach zrušenia ústavnej starostlivosti alebo zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča, pestúnskej starostlivosti alebo o možnosti osvojenia (§ 32 ods. 5 zákona o SPODaSK). 4/ Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní spôsobu výkonu ústavnej starostlivosti (§ 55 ods. 1 zákona o rodine). 5/ Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní spôsobu výkonu funkcie poručníka (§ 58 ods. 4 zákona o rodine a § 180 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). 6/ Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 7/ Včasne vybavovať dožiadania súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 8/ Poskytnúť súčinnosť pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu o výchove maloletých detí pred nariadením výkonu tohto rozhodnutia (§ 380 Civilného mimosporového poriadku). 9/ Poskytnúť súčinnosť pri vykonávaní výchovných opatrení podľa zákona o rodine a informovať o plnení účelu týchto výchovných oprávnení (§ 15 ods. 4 zákona o SPODaSK). 10/ Informovať o plnení účelu výchovného opatrenia, ak je dieťa umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu na základe rozhodnutia o uložení výchovného opatrenia (§ 15 ods. 4 zákona o SPODaSK). 11/ Poskytnúť súčinnosť pri zhodnotení výkonu náhradnej osobnej starostlivosti a pestúnskej starostlivosti (§ 45 ods. 9 zákona o rodine).¹⁰ 12/ Doručiť písomný záznam z priebehu vstupu do obydľia a poskytnúť obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam a zvukový záznam vyhotovený na účely preukázania ohrozenia dieťaťa (§ 93g ods. 11 a § 93c ods. 4 zákona o SPODaSK).	1/ Poskytnutie súčinnosti na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Bezplatné poskytnutie informácií na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴
Vo vzťahu ku prokuratúre	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí Policajnému zboru (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam a zvukový záznam vyhotovený na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom (§ 93c ods. 4 zákona o SPODaSK).	1/ Poskytnutie súčinnosti na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Spoluprácu pri zosúladzovaní postupov a bezplatné poskytnutie informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴

Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv	1/ Bezodkladne poskytnúť informácie a vysvetlenia (§ 17 ods. 2 písm. a) zákona o verejnom ochrancovi práv).¹¹ 2/ Umožniť bezodkladné nahliadnutie do spisu alebo požičať spis (§ 17 ods. 2 písm. b) zákona o verejnom ochrancovi práv). 3/ Predložiť stanovisko ku skutkovým a právnym otázkam (§ 17 ods. 2 písm. c) zákona o verejnom ochrancovi práv). Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia. 4/ Vysporiadať sa s dôkazmi a opatreniami, ktoré navrhne (§ 17 ods. 2 písm. d) až f) zákona o verejnom ochrancovi práv). Žiadostiam v zmysle týchto ustanovení je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia.	
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti	1/ Umožniť vstup do svojho objektu alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. b) zákona o komisároch).. 2/ Poskytnúť písomné stanovisko, informáciu, údaje a kópie spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o komisároch). 3/ Bez zbytočného odkladu zabezpečiť vykonanie ním navrhnutých oprávnení (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona o komisároch). 4/ Poskytnúť súčinnosť pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 4 zákona o komisároch).	
Vo vzťahu k Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva	1/ Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva).	

V súvislosti s ochranou detí pred násilím je Policajný zbor subjektom, ktorý spolupôsobí pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti detí (§ 2 ods. 1 písm. a) zákona o Policajnom zbore). V tejto súvislosti patrí medzi jeho hlavné úlohy odhaľovanie (§ 2 ods. 1 písm. b) zákona o Policajnom zbore) a vyšetrovanie (§ 2 ods. 1 písm. d) zákona o Policajnom zbore) trestných činov páchaných na deťoch.¹² Policajný zbor pri vyšetrovaní trestných činov kladie osobitný dôraz na zabezpečenie procesných práv maloletého poškodeného. Policajný zbor tiež vykonáva odhaľovanie priestupkov súvisiacich s násilím na deťoch, ak tak ustanovuje zákon, aj ich objasňovanie a prejedávanie (§ 2 ods. 1 písm. k) zákona o Policajnom zbore). Pri plnení úloh Policajného zboru policajt disponuje viacerými oprávneniami.¹³

Ďalšie povinnosti Policajného zboru

V prípadoch, keď o to dieťa požiada, Policajný zbor je povinný poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia. V tejto súvislosti vykoná opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov (§ 8 ods. 1 zákona o SPODaSK).

Pri prvom kontakte s obeťou je policajt povinný pri zohľadnení odôvodnených potrieb obete v závislosti od jej veku, rozumovej a vôľovej vyspelosti, zdravotného stavu vrátane psychického stavu a charakteru trestného činu poskytnúť obeti informácie napríklad o prístupe k právnej pomoci, možnostiach poskytnutia nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti, uplatnení nároku na náhradu škody v trestnom konaní (§ 4 odsek (2) Zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Policajt v službe je povinný vykonať služobný zákrok (zákonom ustanovená a v jeho medziach vykonávaná činnosť policajta, pri ktorej sa bezprostredne zasahuje do základných práv a slobôd osoby (§ 9 ods. 3 zákona o Policajnom zbore), ak je páchané násilie na deťoch, ktoré naplňuje znaky trestného činu alebo priestupku alebo je dôvodné podozrenie z ich páchania (§ 9 ods. 1 zákona o Policajnom zbore)).

Policajt je aj v čase mimo služby povinný vykonať služobný zákrok, ak je páchaný trestný čin alebo priestupok, ktorým je bezprostredne ohrozený život alebo zdravie dieťaťa (§ 9 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).

Policajt ako orgán činný v trestnom konaní je povinný pri prvom kontakte s maloletým poškodeným poskytnúť jeho zákonnému zástupcovi, prípadne opatrovníkovi (§ 73 ods. 2 písm. b) bod 5 zákona o SPODaSK a § 35 ods. 2 Trestného poriadku) alebo splnomocnencovi (§ 54 Trestného poriadku) v písomnej forme informácie o právach poškodeného v trestnom konaní.

Policajt ako orgán činný v trestnom konaní je povinný poškodeného a jeho zákonného zástupcu, prípadne opatrovníka alebo splnomocnenca maloletého poškodeného o právach poškodeného poučiť a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie (§ 49 Trestného zákona).

Policajt ako orgán činný v trestnom konaní je povinný poskytnúť zákonnému zástupcovi dieťaťa informáciu o tom, že obvinený/odsúdený je na slobode, ak v súvislosti s tým hrozí dieťaťu nebezpečenstvo.¹⁴

Ak je ako svedok vypočúvaná osoba mladšia ako 18 rokov a ak ide o trestný čin spáchaný voči blízkej osobe alebo zverenej osobe alebo je zrejmé z okolností prípadu, že opätovná výpoveď osoby mladšej ako 18 rokov môže byť ovplyvnená, alebo je odôvodnený predpoklad, že výsluch by mohol nepriaznivo ovplyvňovať duševný a mravný vývoj osoby mladšej ako 18 rokov, výsluch sa vykoná tak, aby osoba mladšia ako 18 rokov mohla byť v ďalšom konaní vypočutá len výnimočne. Ďalší výsluch osoby mladšej ako 18 rokov sa v prípravnom konaní môže vykonať len so súhlasom jej zákonného zástupcu a v prípadoch podľa § 48 ods. 2 so súhlasom opatrovníka (§ 135 ods. 3 Trestného poriadku).

Policajt ako orgán činný v trestnom konaní je povinný informovať obeť o jej právach jednoduchým a pre ňu zrozumiteľným spôsobom. Policajt v tomto prípade osobitne prihliada na ťažkosti pri porozumení alebo komunikácii vyplývajúce z určitého druhu zdravotného postihnutia, znalosti jazyka, ako aj na obmedzenú vyjadrovaciu schopnosť obete (§ 3 ods. 4 zákona o obetiach).

Ďalšie povinnosti Policajného zboru

Policajt ako orgán činný v trestnom konaní je povinný umožniť obeti uplatňovanie práv, ktoré jej podľa zákona patria. V prípade odôvodnenej potreby policajt spolupracuje so subjektami poskytujúcimi pomoc obetiam (§ 3 ods. 5 zákona o obetiach).

Policajt ako orgán činný v trestnom konaní uskutočňuje s ohľadom na závažnosť spáchaného trestného činu individuálne posúdenie obete tak, aby sa zistilo, či ide o obzvlášť zraniteľnú obeť za účelom zabránenia opakovanej viktimizácii (§ 3 ods. 7 zákona o obetiach).

Policajný zbor	Policajný zbor je povinný	Policajný zbor je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na zistené porušovanie práv dieťaťa (napr. v súvislosti s trestnými činmi a priestupkami, § 7 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 3/ Zaslať kópiu záznamu o vykázaní zo spoločného obydla v prípade, ak je ohrozenou osobou dieťa § 27a ods. 12 zákona o Policajnom zbore). 4/ Ak bol orgán SPODaSK ustanovený za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní, PZ k nemu pristupuje ako k subjektu, ktorý bol ustanovený na vykonávanie práv poškodeného dieťaťa (§ 48 ods. 2 Trestného poriadku).¹⁵ 5/ Na požiadanie poskytnúť ochranu zamestnancovi orgánu SPODaSK a prizvanej fyzickej osobe pri vstupe do obydla na základe povolenia súdu na preverenie stavu dieťaťa (§ 93g ods. 3 zákona o SPODaSK). 6/ Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴ 7/ Poskytnúť informáciu o tom, že obvinený/odsúdený je na slobode, ak v súvislosti s tým hrozí dieťaťu nebezpečenstvo v prípade, ak je orgán SPODaSK opatrovníkom dieťaťa v trestnom konaní.¹⁴	1/ Včasné vybavenie dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie podkladov a informácií potrebných na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Policajnom zbore (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore). 4/ Poskytnutie obrazového záznamu, obrazovo-zvukového záznamu a zvukového záznamu vyhotoveného na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom (§ 93c ods. 4 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k poskytovateľovi ZS		1/ Včasné vybavenie dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie podkladov a informácií potrebných na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Policajnom zbore (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).¹⁶

Vo vzťahu k školám a školským zariadeniam		1/ Včasné vybavenie dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie podkladov a informácií potrebných na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Policajnom zbore (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).
Vo vzťahu k obci	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).	1/ Včasné vybavenie dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie podkladov a informácií potrebných na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Policajnom zbore (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).
Vo vzťahu k VÚC	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).	1/ Včasné vybavenie dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie podkladov a informácií potrebných na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Policajnom zbore (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).
Vo vzťahu k akreditovanému subjektu	1/ Ak bol akreditovaný subjekt ustanovený za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní alebo zastupuje dieťa ako splnomocnenec, Policajný zbor k nemu pristupuje ako k subjektu, ktorý bol ustanovený, resp. splnomocnený na vykonávanie práv poškodeného dieťaťa (§ 48 ods. 2 Trestného poriadku).	1/ Včasné vybavenie dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie podkladov a informácií potrebných na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Policajnom zbore (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).
Vo vzťahu k súdu	1/ Navzájom si pomáhať pri plnení úloh vyplývajúcich z Trestného poriadku (§ 3 ods. 3 Trestného poriadku). ¹⁸ 2/ Na základe žiadosti poskytnúť ochranu probačnému a mediačnému úradníkovi pri plnení úloh podľa zákona o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami (§ 32 ods. 2 zákon o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami). ¹⁹	

Vo vzťahu k prokuratúre	1/ Policajný zbor má vo vzťahu k prokuratúre viacero povinností v súvislosti s prípravným konaním (§ 199 a nasl. Trestného poriadku).	
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv	1/ Bezodkladne poskytnúť informácie a vysvetlenia (§ 17 ods. 2 písm. a) zákona o verejnom ochrancovi práv). ¹¹ 2/ Umožniť bezodkladné nahliadnutie do spisu alebo požičať spis (§ 17 ods. 2 písm. b) zákona o verejnom ochrancovi práv). 3/ Predložiť stanovisko ku skutkovým a právnyim otázkam (§ 17 ods. 2 písm. c) zákona o verejnom ochrancovi práv) Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia. 4/ Vysporiadať sa s dôkazmi a opatreniami, ktoré navrhne (§ 17 ods. 2 písm. d) až f) zákona o verejnom ochrancovi práv). Žiadostiam v zmysle týchto ustanovení je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia. ²⁰	1/ Poskytnutie podkladov a informácií potrebných na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Policajnom zbore (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti	1/ Umožniť vstup do svojho objektu alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. b) zákona o komisároch). 2/ Poskytnúť písomné stanovisko, informáciu, údaje a kópie spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o komisároch). 3/ Zabezpečiť vykonania ním navrhnutých oprávnení (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona o komisároch). ²¹ 4/ Poskytnúť súčinnosť pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 4 zákona o komisároch).	1/ Poskytnutie podkladov a informácií potrebných na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Policajnom zbore (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore). 2/ Poskytnutie zvukového alebo obrazovo-zvukového záznamu vyhotoveného pri podávaní podnetu (§ 21 ods. 4 zákona o komisároch).
Vo vzťahu k Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva	1/ Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva).	

Prokuratúra je subjekt, ktorý v oblasti ochrany detí pred násilím chráni práva a zákonom chránené záujmy detí. Prokuratúra je v rozsahu svojej pôsobnosti povinná vo verejnom záujme vykonávať opatrenia na predchádzanie porušovaniu zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušovaniu zákonnosti v rámci trestného konania, podáva obžalobu proti páchatelovi trestného činu a dbá na zabezpečenie práv dieťaťa ako poškodeného (§ 17 ods. 2 zákona o prokuratúre). Prokuratúra vykonáva taktiež pôsobnosť v občianskom súdnom konaní v rozsahu ustanovenom zákonom (§ 19 zákona o prokuratúre)²² a vykonáva dozor nad dodržaním zákonnosti v zariadeniach, kde sa vykonáva ochranná výchova (§ 103 ods. 1 Trestného zákona)²³ na základe rozhodnutia súdu a zariadeniach, v ktorých sa vykonáva ústavná starostlivosť, neodkladné opatrenie, zabezpečovacie opatrenie, výchovné opatrenie alebo iné opatrenie súdu (§ 18 ods. 1 písm. d zákona o prokuratúre). Pri vykonávaní dozoru prokurátor disponuje viacerými oprávneniami.²⁴

Ďalšie povinnosti a oprávnenia prokuratúry

V prípadoch, keď o to dieťa požiada, prokuratúra je povinná poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia. V tejto súvislosti vykoná opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov (§ 8 ods. 1 zákona o SPODaSK)..

Prokurátor je povinný stíhať všetky trestné činy (spáchané aj na dieťati), o ktorých sa dozvedel (§ 2 ods. 5 zákona Trestného poriadku).

Prokurátor disponuje právomocami aj v rámci prípravného konania pri vyšetrovaní trestných činov (Trestný poriadok).

Prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní je povinný poškodeného o jeho právach poučiť a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie (§ 49 Trestného poriadku).

V prípravnom konaní prokurátor podáva sudcovi pre prípravné konanie návrh na ustanovenie opatrovníka dieťaťa v prípadoch, keď zákonný zástupca dieťaťa nemôže túto funkciu vykonávať a je nebezpečenstvo z omeškania (§ 48 ods. 2 Trestného poriadku).

Prokurátor dbá na zabezpečenie práv maloletého poškodeného v rozsahu ustanovenom osobitnými zákonmi (§ 17 ods. 2 písm. a) a f) zákona o prokuratúre) .

Prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní je povinný poskytnúť zákonnému zástupcovi dieťaťa informáciu o tom, že obvinený/odsúdený je na slobode, ak v súvislosti s tým hrozí dieťaťu nebezpečenstvo.¹⁴

Ak je ako svedok vypočúvaná osoba mladšia ako 18 rokov a ak ide o trestný čin spáchaný voči blízkej osobe alebo zverenej osobe alebo je zrejmé z okolností prípadu, že opätovná výpoveď osoby mladšej ako 18 rokov môže byť ovplyvnená, alebo je odôvodnený predpoklad, že výsluch by mohol nepriaznivo ovplyvňovať duševný a mravný vývoj osoby mladšej ako 18 rokov, výsluch sa vykoná tak, aby osoba mladšia ako 18 rokov mohla byť v ďalšom konaní vypočutá len výnimočne. Ďalší výsluch osoby mladšej ako 18 rokov sa v prípravnom konaní môže vykonať len so súhlasom jej zákonného zástupcu a v prípadoch podľa § 48 ods. 2 so súhlasom opatrovníka.

Ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd, prokurátor podá obžalobu príslušnému súdu a v konaní pred súdom obžalobu zastupuje (§ 234 Trestného poriadku).

Prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v civilnom procese súvisiacom s prípadom násilia na dieťati. Ak to ustanovuje zákon, prokurátor je oprávnený podať návrh na začatie civilného procesu (napr. konanie o nariadení výchovného opatrenia, konanie o nariadení ústavnej výchovy...), vstúpiť do už začatého civilného procesu alebo podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu súdu v civilnom procese (§ 19 ods. 2 zákona o prokuratúre).

Ďalšie povinnosti a oprávnenia prokuratúry

Prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní je povinný informovať obeť o jej právach jednoduchým a pre ňu zrozumiteľným spôsobom. Prokurátor v tomto prípade osobitne prihliada na ťažkosti pri porozumení alebo komunikácii vyplývajúce z určitého druhu zdravotného postihnutia, znalosti jazyka, ako aj na obmedzenú vyjadrovaciu schopnosť obete (§ 3 ods. 4 zákona o obetiach).

Prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní je povinný umožniť obeti uplatňovanie práv, ktoré jej podľa zákona patria. V prípade odôvodnenej potreby prokurátor spolupracuje so subjektami poskytujúcimi pomoc obetiam (§ 3 ods. 5 zákona o obetiach).

Prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní je povinný uskutočniť individuálne posúdenie obete. Pri prvom kontakte s obeťou je prokurátor povinný poskytnúť obeti informácie napríklad o prístupe k právnej pomoci, možnostiach poskytnutia nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti, uplatnení nároku na náhradu škody v trestnom konaní, ak jej už neboli poskytnuté skôr. To všetko spôsobom, ktorý zodpovedá veku, rozumovej a vôľovej vyspelosti obete a taktiež aj jej zdravotnému stavu, vrátane psychického stavu (§ 4 ods. 3 zákona o obetiach).

Prokuratúra	Prokuratúra je povinná	Prokuratúra je oprávnená žiadať
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 3/ Spolupracovať pri zosúladzovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods. 5 zákona o SPODaSK). 4/ Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴ 5/ Poskytnúť informáciu o tom, že obvinený/odsúdený je na slobode, ak v súvislosti s tým hrozí dieťaťu nebezpečenstvo v prípade, ak je orgán SPODaSK opatrovník dieťaťa v trestnom konaní.¹⁴	1/ Včasné vybavovanie dožiadania v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie obrazového záznamu, obrazovo-zvukového záznamu a zvukového záznamu vyhotoveného na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom (§ 93c ods. 4 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k PZ		1/ Policajný zbor má vo vzťahu k prokuratúre viacero povinností v prípravnom konaní pri vyšetrovaní trestných činov (§ 199 a nasl. Trestného poriadku).

Vo vzťahu k poskytovateľovi ZS		1/ Včasné vybavovanie dožiadania v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie výpisu zo zdravotnej dokumentácie na základe písomného vyžiadania (§ 24 ods. 4 písm. f) zákona o zdravotnej starostlivosti).
Vo vzťahu k školám a školským zariadeniam		1/ Včasné vybavovanie dožiadania v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k obci	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).	1/ Včasné vybavovanie dožiadania v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k VÚC	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).	1/ Včasné vybavovanie dožiadania v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k akreditovanému subjektu	1/ Ak bol akreditovaný subjekt ustanovený za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní alebo zastupuje dieťa ako splnomocnenec, prokuratúra k nemu pristupuje ako k subjektu, ktorý bol ustanovený na vykonávanie práv poškodeného dieťaťa (§ 48 ods. 2 Trestného poriadku). ¹⁷	1/ Včasné vybavovanie dožiadania v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k súdu	1/ Navzájom si pomáhajú pri plnení úloh vyplývajúcich z Trestného poriadku (§ 3 ods. 3 Trestného poriadku). ¹⁸	
Vo vzťahu k Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva	1/ Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva).	

Súd je subjekt, ktorý v súvislosti s ochranou detí pred násilím prejednáva a rozhoduje civilnom procese prípady, v ktorých sa rozhoduje o dieťati a jeho právach a právom chránených záujmoch (napríklad zverenie do starostlivosti, výživné atď.), prejednáva v trestnom konaní trestné činy spáchané na dieťati a rozhoduje o vine a treste pre ich páchatelov (§ 2 ods. 1 písm. a) a b) zákona o súdoch). Súd sú v zmysle Ústavy Slovenskej republiky nezávislé a nestranné (Čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Ďalšie povinnosti a oprávnenia súdu

Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, prihliadne vždy na záujem maloletého dieťaťa (§ 44 ods. 4 zákona o rodine).²⁵

Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení výchovných opatrení (§ 37 ods. 2 zákona o rodine).

Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak uložené výchovné opatrenia nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli (§ 37 ods. 3 zákona o rodine). Odňať dieťa možno aj zo starostlivosti iným osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa.²⁶

Súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom SPODaSK, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené (§ 55 ods. 1 zákona o rodine).

Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka, prípadne opatrovníka a najmenej dvakrát do roka ho hodnotí v súčinnosti s obcou a orgánom SPODaSK (§ 58 ods. 4 zákona o rodine).

Súd môže rodičom obmedziť výkon ich rodičovských práv (§ 38 ods. 2 zákona o rodine).²⁷

Súd môže pozbaviť rodiča výkonu rodičovských práv (§ 38 ods. 4 zákona o rodine).²⁸

Súd môže ustanoviť maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok (§ 56 ods. 1 zákona o rodine).²⁹

Ak nebolo možné ustanoviť za poručníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví za poručníka obec (§ 57 ods. 3 zákona o rodine).

Ak rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať ani jeden z rodičov alebo ak súd rozhodol podľa § 38 ods. 1 alebo 4 zákona o rodine vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka (§ 39 ods. 2 zákona o rodine).

Ak súd rozhodol o obmedzení výkonu rodičovských práv a povinností vo vzťahu k obidvom rodičom alebo k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu opatrovníka (§ 39 ods. 3 zákona o rodine).³⁰

Súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka (kolízny opatrovník), ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (§ 31 ods. 2 zákona o rodine).³¹

Ak sa ocitne maloleté dieťa bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie alebo priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený, súd bez návrhu alebo na návrh orgánu SPODaSK podľa osobitných predpisov neodkladným opatrením nariadi, aby bolo maloleté dieťa dočasne zverené do starostlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí (§ 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku).

Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť dieťaťu (§ 54 ods. 2 zákona o rodine).³²

Neodkladným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi viaceré povinnosti a zákazy na ochranu dieťaťa (§ 367 ods. 1 Civilný mimosporový poriadok).³³

Probačný a mediačný úradník súdu vykonáva kontrolu odsúdenej osoby technickými prostriedkami pri výkone niektorých rozhodnutí (§ 17 ods. 1 zákona o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami).³⁴

Súd je povinný poskytnúť zákonnému zástupcovi dieťaťa informáciu o tom, že obvinený/odsúdený je na slobode, ak v súvislosti s tým hrozí dieťaťu nebezpečenstvo (§ 179b Občianskeho súdneho poriadku).¹⁴

Súd ustanovuje dieťaťu opatrovníka v trestnom konaní, ak zákonný zástupca dieťaťa nemôže túto funkciu vykonávať a je nebezpečenstvo z omeškania.

Súd rozhoduje o nárokoch poškodeného dieťaťa v trestnom konaní (§ 48 ods. 2 Trestného poriadku) (§ 287 ods. 1 Trestného poriadku).

Súd je povinný informovať obeť o jej právach jednoduchým a pre ňu zrozumiteľným spôsobom. Súd v tomto prípade osobitne prihliada na ťažkosti pri porozumení alebo komunikácii vyplývajúce z určitého druhu zdravotného postihnutia, znalosti jazyka, ako aj na obmedzenú vyjadrovaciu schopnosť obete (§ 3 ods. 4 Zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach).

Súd je povinný umožniť obeti uplatňovanie práv, ktoré jej podľa zákona patria. V prípade odôvodnenej potreby súd spolupracuje so subjektami poskytujúcimi pomoc obetiam (§ 3 ods. 5 Zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach).

Súd uskutočňuje s ohľadom na závažnosť spáchaného trestného činu individuálne posúdenie obete tak, aby sa zistilo, či ide o obzvlášť zraniteľnú obeť na účely zabránenia opakovanej viktimizácii (§ 3 ods. 7 Zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach).

Súd	Súd je povinný	Súd je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK). 2/ Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 3/ Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴ 4/ Poskytnúť informáciu o tom, že obvinený/ odsúdený je na slobode, ak v súvislosti s tým hrozí dieťaťu nebezpečenstvo v prípade, ak je orgán SPODaSK opatrovník dieťaťa v trestnom konaní.¹⁴ 5/ Prostredníctvom probačného a mediačného úradníka informovať o preverenom bezpečnostnom incidente (§ 2 písm. h), ak bezpečnostný incident ohrozil maloleté dieťa alebo maloleté dieťa je chránenou osobou (§ 21 zákona o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami).	1/ Poskytnutie súčinnosti pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti pri sledovaní vykonávania výchovných opatrení (§ 37 ods. 7 zákona o rodine). 3/ Poskytnutie súčinnosti pri vykonávaní dohľadu nad výchovou dieťaťa súdom (§ 37 ods. 2 písm. b) zákona o rodine). 4/ Poskytnutie súčinnosti pri sledovaní spôsobu výkonu ústavnej starostlivosti (§ 55 ods. 1 zákona o rodine). 5/ Poskytnutie súčinnosti pri sledovaní spôsobu výkonu funkcie poručníka (§ 58 ods. 4 zákona o rodine). 6/ Predkladanie správy o účinkoch opatrení (najmenej raz za 6 mesiacov), ktoré boli prijaté na odstránenie dôvodov, pre ktoré bola nariadená ústavná starostlivosť (§ 32 ods. 5 zákona o SPODaSK).³⁶ 7/ Poskytnutie súčinnosti pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu o výchove maloletých detí pred nariadením výkonu tohto rozhodnutia (§ 380 Civilného mimosporového poriadku). 8/ Poskytnutie súčinnosti pri vykonávaní výchovných opatrení podľa zákona o rodine a informovanie o plnení účelu týchto výchovných oprávnení (§ 15 ods. 4 zákona o SPODaSK). 9/ Informovanie o plnení účelu výchovného opatrenia, ak je dieťa umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu na základe rozhodnutia o uložení výchovného opatrenia (§ 32 ods. 5 zákona o SPODaSK). 10/ Poskytnutie súčinnosti pri zhodnotení výkonu náhradnej osobnej starostlivosti a pestúnskej starostlivosti (§ 45 ods. 9 zákona o rodine).¹⁰ 11/ Poskytnutie obrazového záznamu, obrazovo-zvukového záznamu a zvukového záznamu vyhotoveného na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom (§ 93c ods. 4 zákona o SPODaSK). 12/ Včasné vybavovanie dožiadania súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k PZ	1/ Navzájom si pomáhať pri plnení úloh vyplývajúcich z Trestného poriadku (§ 3 ods. 3 Trestného poriadku).¹⁸	1/ Poskytnutie ochrany probačnému a mediačnému úradníkovi pri plnení úloh podľa zákona o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami (§ 32 ods. 2 zákon o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami).
Vo vzťahu k poskytovateľovi ZS		1/ Poskytnutie súčinnosti súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Včasné vybavovanie dožiadaní súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnutie výpisu zo zdravotnej dokumentácie na základe písomného vyžiadania (§ 24 ods. 4 písm. f) zákona o zdravotnej starostlivosti).

Vo vzťahu k školám a školským zariadeniam		1/ Poskytnutie súčinnosti súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).. 2/ Včasné vybavovanie dožiadaní súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku)..
Vo vzťahu k obci	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).	1/ Poskytnutie súčinnosti súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti pri sledovaní vykonávania výchovných opatrení (§ 37 ods. 7 zákona o rodine). 3/ Poskytnutie súčinnosti pri vykonávaní dohľadu nad výchovou dieťaťa súdom (§ 37 ods. 2 písm. b) zákona o rodine). 4/ Poskytnutie súčinnosti pri sledovaní spôsobu výkonu ústavnej starostlivosti (§ 37 ods. 2 písm. b) zákona o rodine). 5/ Poskytnutie súčinnosti pri sledovaní spôsobu výkonu funkcie poručníka (§ 58 ods. 4 zákona o rodine). 6/ Včasné vybavovanie dožiadaní súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 7/ Poskytnutie súčinnosti pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu o výchove maloletých detí pred nariadením výkonu tohto rozhodnutia (§ 380 Civilného mimosporového poriadku).
Vo vzťahu k VÚC	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).	1/ Poskytnutie súčinnosti súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Včasné vybavovanie dožiadaní súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k akreditovanému subjektu		1/ Poskytnutie súčinnosti a včasné vybavovanie dožiadaní súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 a 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnutie súčinnosti pri sledovaní vykonávania výchovných opatrení, ak je zariadením na výkon výchovného opatrenia (§ 37 ods. 7 zákona o rodine).
Vo vzťahu k prokurátorovi	1/ Navzájom si pomáhať s orgánmi činnými v trestnom konaní pri plnení úloh vyplývajúcich z Trestného poriadku (§ 3 ods. 3 Trestného poriadku). ¹⁸	
Vo vzťahu k Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva	1/ Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva).	

ŠKOLA A ŠKOLSKÉ ZARIADENIE

Škola a školské zariadenie sú subjekty, ktoré sú pri výchove a vzdelávaní povinné vytvárať podmienky na zdravý vývin detí a žiakov, na predchádzanie sociálno-patologických javom (§ 152 písm. b) školského zákona) a povinné zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia detí a žiakov (§ 152 písm. c) školského zákona).

Ďalšie povinnosti školy a školského zariadenia

Ak o to dieťa požiada, škola a školské zariadenie sú povinné poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia. V tejto súvislosti vykonávajú opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov (§ 8 zákona ods. 1 zákona o SPODaSK).

Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci sú povinní chrániť a rešpektovať práva dieťaťa, žiaka, poslucháča a jeho zákonného zástupcu (§ 5 ods. 2 písm. a) zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci sú povinní poskytovať dieťaťu, žiakovi, poslucháčovi alebo ich zákonnému zástupcovi poradenstvo alebo odbornú pomoc spojenú s výchovou a vzdelávaním (§ 5 ods. 2 písm. j) zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Pedagogickí a odborní zamestnanci by mali priebežne monitorovať správanie sa detí a jeho zmeny a v prípadoch podozrenia na porušovanie ich zdravého osobnostného vývinu zabezpečiť ich ochranu a bezodkladne riešiť vzniknutý problém v súčinnosti s vedením školy a zákonnými zástupcami dieťaťa. (Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2017/2018 - str. 21).³⁷ Uvedené má povahu odporúčania.

Primeraným spôsobom zabezpečiť informovanosť o rizikách, že sa deti môžu stať obeťmi sexuálneho zneužívania, vykorisťovania a detskej pornografie. Odporúča sa zabezpečiť prístupnosť a dostupnosť informácií deťom o právach dieťaťa so zameraním na problematiku prevencie násilia páchaného na deťoch a o možnostiach pomoci. (Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2017/2018 - str. 23). Uvedené má povahu odporúčania.

V zmysle zákona, centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v spolupráci s rodinou, školou a školským zariadením poskytuje preventívnu výchovnú a psychologickú starostlivosť deťom (okrem detí so zdravotným postihnutím) a ich zákonným zástupcom (§ 132 ods. 2 a 3 školského zákona).³⁸

V zmysle zákona, centrum špeciálno-pedagogického poradenstva poskytuje komplexnú špeciálnopedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť a súbor špeciálnopedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím vrátane detí s vývinovými poruchami (§ 133 školského zákona).

Škola a školské zariadenie	Škola a školské zariadenie sú povinné
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK).. 2/ Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 3/ Spolupracovať pri zosúladovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods. 5 zákona o SPODaSK).. 4/ Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).⁴

Škola a školské zariadenie	Škola a školské zariadenie sú povinné
Vo vzťahu k PZ	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí prokuratúra (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku).. 2/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).. 4/ Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).
Vo vzťahu k obci	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k VÚC	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k súdu	1/ Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Včas vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k prokuratúre	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí prokuratúra (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku).
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv	1/ Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením žiadosti verejného ochrancu práv (§ 17 ods. 2 a 3 zákona o verejnom ochrancovi práv).
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti	1/ Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením žiadosti komisára pre deti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).

POSKYTOVATEĽ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Poskytovateľ ZS pre deti a dorast je subjektom, ktorý poskytuje zdravotnú starostlivosť s cieľom uzdravenia dieťaťa alebo zlepšenia stavu dieťaťa vykonávaním všetkých zdravotných výkonov na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby. Včasná identifikácia príznakov zanedbávania alebo násilia páchaného na dieťaťi odhalených lekárom alebo zdravotníckym pracovníkom je kľúčom k efektívnej pomoci dieťaťu.

Ďalšie povinnosti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti

Ak dieťa požiada poskytovateľa ZS o pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, je poskytovateľ ZS povinný poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov, a to aj sprostredkovaním tejto pomoci (§ 8 zákona ods. 1 zákona o SPODaSK)..

Poskytovateľ ZS je povinný hlásiť osoby s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osoby, na ktorých bolo páchané násilie do Národného registra osôb s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osôb, na ktorých bolo páchané násilie. Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti má túto povinnosť vykonať do troch pracovných dní od zistenia podozrenia. (Príloha č. 11 vyhlášky MZ SR č. 74/2014 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam hlásení do národných zdravotných registrov, ich charakteristiky, podrobnosti o obsahu národných zdravotných registrov, postupe, metódach, okruhu spravodajských jednotiek a lehotách hlásení do národných zdravotných registrov.)

Poskytovateľ ZS je povinný najneskôr nasledujúci deň po prepustení dieťaťa, ktoré je po narodení prepustené z ústavnej zdravotnej starostlivosti do domáceho prostredia alebo najneskôr nasledujúci deň po opustení zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti matkou po pôrode s dieťaťom spôsobom, ktorý je v rozpore s ustanovením osobitného predpisu o prepustení osoby z ústavnej zdravotnej starostlivosti, preukázateľne odoslať lekársku prepúšťaciu správu dieťaťa všeobecnému lekárovi, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť pre deti a dorast (§ 79 ods. 1 písm. zq) zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti).

Poskytovateľ ZS	Poskytovateľ ZS je povinný
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Bezodkladne oznámiť podozrenie na sexuálne zneužívanie alebo iné zneužívanie maloletej osoby, znásilnenie maloletej osoby, sexuálne násilie voči maloletej osobe, sexuálne vykorisťovanie maloletej osoby, súlož medzi príbuznými, ktorá sa týka maloletej osoby, týranie alebo zanedbávanie maloletej osoby (§ 79 ods. 4 písm. a) zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). 2/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK). 3/ Bezodkladne oznámiť opustenie zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti matkou po pôrode bez dieťaťa alebo s dieťaťom spôsobom, ktorý je v rozpore so zákonom (§ 79 ods. 1 písm. zr) zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). 4/ Oznámiť znemožnenie vykonania preventívnej prehliadky dieťaťa v domácom prostredí, ktorá sa má vykonať do troch pracovných dní od doručenia prepúšťacej správy dieťaťa, ktoré je po narodení prepustené z ústavnej zdravotnej starostlivosti do domáceho prostredia (§ 79 ods. 1 písm. zt) zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). 5/ Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK). 6/ Spolupracovať pri zosúladzovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods. 5 zákona o SPODaSK).⁴ 7/ Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 zákona o SPODaSK).

Poskytovateľ ZS	Poskytovateľ ZS je povinný
Vo vzťahu k PZ	1/ Bezodkladne oznámiť podozrenie na sexuálne zneužívanie alebo iné zneužívanie maloletej osoby, znásilnenie maloletej osoby, sexuálne násilie voči maloletej osobe, sexuálne vyko-ristňovanie maloletej osoby, súlož medzi príbuznými, ktorá sa týka maloletej osoby, týranie alebo zanedbávanie maloletej osoby (§ 79 ods. 4 písm. a) zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). 2/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore). 4/ Včas vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 5/ Poskytnúť výpis zo zdravotnej dokumentácie na základe písomného vyžiadania (§ 24 ods. 4 písm. f) zákona o zdravotnej starostlivosti).
Vo vzťahu k obci	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k VÚC	1/ Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 zákona o SPODaSK).
Vo vzťahu k súdu	1/ Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Včas vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť výpis zo zdravotnej dokumentácie na základe písomného vyžiadania (§ 24 ods. 4 písm. f) zákona o zdravotnej starostlivosti).
Vo vzťahu k prokuratúre	1/ Bezodkladne oznámiť podozrenie na sexuálne zneužívanie alebo iné zneužívanie maloletej osoby, znásilnenie maloletej osoby, sexuálne násilie voči maloletej osobe, sexuálne vyko-ristňovanie maloletej osoby, súlož medzi príbuznými, ktorá sa týka maloletej osoby, týranie alebo zanedbávanie maloletej osoby (§ 79 ods. 4 písm. a) zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti). 2/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Včas vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť výpis zo zdravotnej dokumentácie na základe písomného vyžiadania (§ 24 ods. 4 písm. f) zákona o zdravotnej starostlivosti).
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti	1/ Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením žiadosti komisára pre deti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV

Verejný ochranca práv je nezávislý orgán podieľajúci sa na ochrane základných práv a slobôd detí pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánov verejnej správy, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu (§ 1 písm. a) zákona o verejnom ochrancovi práv).

Ďalšie oprávnenia verejného ochrancu práv

Verejný ochranca práv je pri vybavovaní podnetu oprávnený vstupovať do objektov orgánov verejnej správy (§ 17 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom ochrancovi práv).

Verejný ochranca práv je pri vybavovaní podnetu oprávnený vyžadovať od orgánu verejnej správy, aby mu poskytol potrebné spisy a doklady, ako aj vysvetlenie k veci, ktorej sa podnet týka (§ 17 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom ochrancovi práv).

Verejný ochranca práv je pri vybavovaní podnetu oprávnený klásť otázky zamestnancom orgánu verejnej správy (§ 17 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom ochrancovi práv).

Verejný ochranca práv je pri vybavovaní podnetu oprávnený hovoriť aj bez prítomnosti iných osôb s osobami, ktoré sú zaistené v miestach, kde sa vykonáva ochranná výchova alebo ústavná výchova (§ 17 ods. 1 písm. d) zákona o verejnom ochrancovi práv).

Verejný ochranca práv je pri vybavovaní podnetu oprávnený nahliadať, robiť si výpisy, odpisy a kópie zo spisov v súdnom konaní a v konaní orgánov činných v trestnom konaní, ak je to potrebné na riadne vybavenie podnetu (§ 17 ods. 8 zákona o verejnom ochrancovi práv).

Verejný ochranca práv	Verejný ochranca práv je povinný	Verejný ochranca práv je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK).	1/ Bezodkladné poskytnutie informácie a vysvetlenia (§ 17 ods. 2 písm. a) zákona o verejnom ochrancovi práv). 2/ Bezodkladné nahliadnutie do spisu alebo požičanie spisu (§ 17 ods. 2 písm. b) zákona o verejnom ochrancovi práv). 3/ Predloženie stanoviska ku skutkovým a právnym otázkam (§ 17 ods. 2 písm. c) zákona o verejnom ochrancovi práv). Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia. 4/ Vykonalie opatrení, ktoré navrhne v prípade ich nečinnosti, ak vykonanie takých opatrení vyplýva zo zákona alebo z iného všeobecne záväzného predpisu (§ 17 ods. 2 písm. d) až f) zákona o verejnom ochrancovi práv). Žiadostiam v zmysle týchto ustanovení je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia.

Verejný ochrana práv	Verejný ochrana práv je povinný	Verejný ochrana práv je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k PZ	1/ Oznámiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že pri činnosti orgánu verejnej správy bol spáchaný trestný čin alebo priestupok (§ 20 ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv). 2/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).	1/ Bezodkladné poskytnutie informácie a vysvetlenia (§ 17 ods. 2 písm. a) zákona o verejnom ochrancovi práv).¹¹ 2/ Bezodkladné nahliadnutie do spisu alebo požičanie spisu (§ 17 ods. 2 písm. b) zákona o verejnom ochrancovi práv). 3/ Predloženie stanoviska ku skutkovým a právnym otázkam (§ 17 ods. 2 písm. c) zákona o verejnom ochrancovi práv). Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia. 4/ Vykonanie opatrení, ktoré navrhne v prípade ich nečinnosti, ak vykonanie takých opatrení vyplýva zo zákona alebo z iného všeobecne záväzného predpisu (§ 17 ods. 2 písm. d) až f) zákona o verejnom ochrancovi práv). Žiadostiam v zmysle týchto ustanovení je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia.²⁰
Vo vzťahu k školám a školským zariadeniam		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 17 ods. 2 a 3 zákona o verejnom ochrancovi práv).
Vo vzťahu k obci		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 17 ods. 2 a 3 zákona o verejnom ochrancovi práv).
Vo vzťahu k VÚC		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 17 ods. 2 a 3 zákona o verejnom ochrancovi práv).
Vo vzťahu k akreditovanému subjektu		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti.
Vo vzťahu k súdu	1/ Oznámiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že pri činnosti orgánu verejnej správy bol spáchaný trestný čin alebo priestupok (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Včasne vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku).	
Vo vzťahu k prokuratúre	1/ Oznámiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že pri činnosti orgánu verejnej správy bol spáchaný trestný čin (§ 20 ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv). 2/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku).	

KOMISÁR PRE DETI

Komisár pre deti je nezávislý orgán, ktorý svoju pôsobnosť vykonáva oddelene od iných orgánov. Podieľa sa na ochrane práv detí podporou a presadzovaním práv priznaných dieťaťu medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná (§ 2 zákona o komisároch). Komisár pre deti monitoruje dodržiavanie práv dieťaťa a posudzuje na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy dodržiavanie práv dieťaťa (§ 4 ods. 1 písm. a) a b) zákona o komisároch). Dieťa má právo obrátiť sa na komisára pre deti priamo alebo prostredníctvom inej osoby aj bez vedomia rodičov, poručníka, opatrovníka alebo inej osoby, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov (§ 2 zákona o komisároch).

Ďalšie oprávnenia komisára pre deti

Komisár pre deti je oprávnený požadovať informácie a údaje na účely posúdenia dodržiavania práv dieťaťa a na účely monitorovania dodržiavania práv dieťaťa, kópie spisovej dokumentácie na účely posúdenia dodržiavania práv dieťaťa vrátane kópií dokladov, obrazových záznamov, zvukových záznamov alebo obrazovo-zvukových záznamov (§ 4 ods. 2 písm. a) zákona o komisároch).³⁹

Komisár pre deti je oprávnený hovoriť aj bez prítomnosti tretích osôb s dieťaťom, ktoré je umiestnené v mieste, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie alebo ochranná výchova, alebo v mieste, kde sa vykonáva ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie alebo neodkladné opatrenie (§ 4 ods. 2 písm. b) zákona o komisároch).

Komisár pre deti je oprávnený navrhovať prostriedky nápravy podľa výsledkov posúdenia (§ 4 ods. 1 písm. a) zákona o komisároch) alebo podľa výsledkov monitorovacej činnosti (§ 4 ods. 1 písm. b) a § 4 ods. 2 písm. f) zákona o komisároch).

Komisár pre deti	Komisár pre deti je povinný	Komisár pre deti je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k orgánu SPODaSK	1/ Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 4 ods. 1 písm. b) a § 4 ods. 2 písm. f) zákona o komisároch).	1/ Umožnenie vstupu do ich objektu alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. b) zákona o komisároch). 2/ Poskytnutie písomného stanoviska, informácií, údajov a kópií spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o komisároch). 3/ Bez zbytočného odkladu zabezpečenie vykonania ním navrhnutých oprávnení (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona o komisároch). 4/ Poskytnutie súčinnosti pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 4 zákona o komisároch).
Vo vzťahu k poskytovateľovi ZS		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).
Vo vzťahu k školám a školským zariadeniam		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).

Komisár pre deti	Komisár pre deti je povinný	Komisár pre deti je oprávnený žiadať
Vo vzťahu k PZ	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámia prokuratúra (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť na žiadosť zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam vyhotovený pri podávaní podnetu (§ 21 ods. 4 zákona o komisároch). 5/ Odstúpiť podnet alebo jeho časť, ak zistí, že podnet je oznámením o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin (§ 23 písm. a) bod 2 zákona o komisároch). 6/ Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 zákona o Policajnom zbore).	1/ Umožnenie vstupu do ich objektu alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. b) zákona o komisároch). 2/ Poskytnutie písomného stanoviska, informácií, údajov a kópií spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o komisároch). 3/ Bez zbytočného odkladu zabezpečenie vykonania ním navrhnutých oprávnení § 26 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona o komisároch).²¹ 4/ Poskytnutie súčinnosti pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 4 zákona o komisároch)..
Vo vzťahu k obci		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).
Vo vzťahu k VÚC		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).
Vo vzťahu k akreditovanému subjektu		1/ Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 zákona o komisároch).
Vo vzťahu k súdu	1/ Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 2/ Včas vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 3/ Poskytnúť na žiadosť zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam vyhotovený pri podávaní podnetu (§ 21 ods. 4 zákona o komisároch)..	
Vo vzťahu k prokuratúre	1/ Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámia Policajnému zboru (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 2/ Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 Trestného poriadku). 3/ Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 Trestného poriadku). 4/ Poskytnúť na žiadosť zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam vyhotovený pri podávaní podnetu (§ 21 ods. 4 zákona o komisároch). 5/ Odstúpiť podnet alebo jeho časť, ak zistí, že podnet je oznámením o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin (§ 23 písm. a) bod 2 zákona o komisároch)..	

ODKAZY V TEXTE

- 1 Koordinačné stretnutia k problematike násilia na deťoch sa konajú za účasti zástupcov subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím. Bližšie informácie môžete nájsť v koordinačnej príručke Koordinácia ochrany detí pred násilím, ktorá sa nachádza na internetovej stránke www.detstvobeznasilia.gov.sk.
- 2 Túto povinnosť je nevyhnutné vykladať v čo najširšom význame, pričom práva dieťaťa sú obsiahnuté v právnych predpisoch SR a medzinárodných dohovorochoch.
- 3 **A/** Podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o obecnej polícii je príslušník obecnej polície oprávnený zadržať osobu pristihnutú pri páchaní alebo bezprostredne po schápaní trestného činu.
B/ Podľa § 10 zákona o obecnej polícii je príslušník obecnej polície oprávnený pri plnení svojich úloh požadovať potrebné vysvetlenie od osoby, ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre odhalenie priestupku a zistenie jeho páchatela.
C/ Podľa § 11 zákona o obecnej polícii, v prípade ak je dôvodná obava, že je ohrozený život alebo je vážne ohrozené zdravie dieťaťa, je príslušník obecnej polície oprávnený otvoriť byt, vstúpiť doňho a vykonať potrebné opatrenia na odvrátenie hroziaceho nebezpečenstva.
- 4 Plnením tejto informačnej povinnosti nie je dotknutá oznamovacia povinnosť, ak ide o podozrenie z týrania dieťaťa, zneužívania dieťaťa alebo zo zanedbávania starostlivosti o dieťa.
- 5 Ak o to dieťa požiada (aj sprostredkovane), orgán SPODaSK je povinný poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia. V tejto súvislosti vykoná opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov (§ 8 ods. 1 zákona o SPODaSK).
- 6 **A/** Podľa § 93b ods. 1 písm. a) zákona o SPODaSK zamestnanec orgánu SPODaSK je na účel vykonávania opatrení SPODaSK oprávnený osobne preverovať v prirodzenom rodinnom prostredí (prípadne v náhradnom rodinnom prostredí) informácie o tom, že by dieťa mohlo byť vystavené ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu.
B/ Podľa § 93b ods. 1 písm. b) zákona o SPODaSK zamestnanec orgánu SPODaSK je na účel vykonávania opatrení SPODaSK oprávnený osobne preverovať starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin dieťaťa alebo osobne zisťovať dôvody nevhodného správania sa detí. Ide predovšetkým o návštevu dieťaťa a rozhovor s dieťaťom, s rodičom dieťaťa, s inou osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, alebo s fyzickou osobou, ktorá má s dieťaťom blízky vzťah.
C/ Podľa § 93b ods. 1 písm. c) zákona o SPODaSK zamestnanec orgánu SPODaSK je na účel vykonávania opatrení SPODaSK oprávnený osobne preverovať vhodnosť prostredia pre zabezpečenie výchovy a všestranného vývinu dieťaťa.
D/ Podľa § 93b ods. 1 písm. d) zákona o SPODaSK zamestnanec orgánu SPODaSK je na účel vykonávania opatrení SPODaSK oprávnený osobne zisťovať alebo osobne preverovať informácie o negatívnych vplyvoch na život, zdravie, fyzický vývin, psychický vývin a sociálny vývin dieťaťa v otvorenom prostredí.
E/ Podľa § 93b ods. 1 písm. e) zákona o SPODaSK zamestnanec orgánu SPODaSK je na účel vykonávania opatrení SPODaSK oprávnený zisťovať v škole, v školskom zariadení, u poskytovateľa všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre deti a dorast alebo u inej osoby informácie o zabezpečovaní starostlivosti o výchovu a všestranný vývin dieťaťa.
F/ Podľa § 93b ods. 1 písm. f) zákona o SPODaSK zamestnanec orgánu SPODaSK je na účel vykonávania opatrení SPODaSK oprávnený predvolať dieťa, rodiča dieťaťa, inú osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa. Zamestnanec orgánu SPODaSK je oprávnený predvolať aj fyzickú osobu podľa § 33 ods. 9 písm. b) zákona o SPODaSK fyzickú osobu, ktorá má s dieťaťom blízky vzťah, alebo inú fyzickú osobu, ktorá môže poskytnúť informácie o prostredí dieťaťa.
G/ Podľa § 93b ods. 1 písm. g) zákona o SPODaSK zamestnanec orgánu SPODaSK je na účel vykonávania opatrení SPODaSK oprávnený vyhotoviť, a to aj bez súhlasu prítomnej fyzickej

osoby, obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam a zvukový záznam, ak je to potrebné na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom.

H/ Podľa § 93b ods. 1 písm. h) zákona o SPODaSK zamestnanec orgánu SPODaSK je na účel vykonávania opatrení SPODaSK oprávnený vyhotoviť, a to aj bez súhlasu prítomnej fyzickej osoby, zvukový záznam na účely preukázania priebehu vykonávania opatrení SPODaSK.

I/ Podľa § 93f ods. 1 zákona o SPODaSK orgán SPODaSK môže podať súdu návrh na povolenie vstupu do obydlija na účel preverenia stavu dieťaťa, ak má informácie nasvedčujúce tomu, že dieťa je vystavené ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, ktoré nie je možné overiť zákonnými prostriedkami a zamestnancovi orgánu SPODaSK nie je umožnené preveriť stav dieťaťa.

- 7** Plán sociálnej práce vychádza z posúdenia životnej situácie dieťaťa a jeho rodiny a vypracúva sa v každom prípade, v ktorom bola identifikovaná miera ohrozenia dieťaťa.
- 8** Plán výkonu výchovného opatrenia sa vypracúva podľa dôvodov, pre ktoré bolo výchovné opatrenie uložené, pričom je súčasťou plánu sociálnej práce s dieťaťom, jeho rodičmi alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa.
- 9** Ústavná starostlivosť upravená v § 54 a § 55 zákona o rodine je formou náhradnej starostlivosti, pričom súd pri jej nariadení skúma, či nie je možné dieťa zveriť do náhradnej rodinnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.
- 10** Ide najmä o zhodnotenie kvality starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti, resp. pestúnskej starostlivosti a skutočnosť, či rodičia môžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa.
- 11** Poskytnutie informácie alebo vysvetlenia môže odoprieť zamestnanec, ktorý by jeho podaním porušil štátom uznanú alebo uloženú povinnosť mlčanlivosti, ak tejto povinnosti nebol zbavený.
- 12** Pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov Policajný zbor postupuje podľa zákona o Policajnom zbore a podľa Trestného poriadku.
- 13** Policajt vykonáva oprávnenia pri činnosti spojenej s plnením úloh podľa zákona o Policajnom zbore alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Oprávnenia je policajt oprávnený vykonať aj pri poskytovaní zákonnej súčinnosti iným subjektom.
 - A/** Oprávnenie požadovať vysvetlenie podľa § 17 zákona o Policajnom. Policajt je oprávnený požadovať potrebné vysvetlenie od osoby, ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre odhalenie priestupku alebo správneho deliktu a na zistenie jeho páchatela.
 - B/** Oprávnenie požadovať informáciu podľa § 17a zákona o Policajnom zbore. Policajt je oprávnený požadovať potrebné informácie od osoby, ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitej na odhalenie trestného činu a na zistenie jeho páchatela.
 - C/** Oprávnenie na zaistenie osoby podľa § 19 zákona o Policajnom zbore. Policajt je oprávnený zaistiť osobu - a) ktorá svojím konaním bezprostredne ohrozuje svoj život alebo svoje zdravie alebo život a zdravie iných osôb alebo majetok, b) pristihnutú pri páchaní priestupku, ak je dôvodná obava, že v ňom bude pokračovať, alebo ak je to nevyhnutne potrebné na riadne zistenie alebo objasnenie veci, c) ktorá sa pokúsila o útek pri predvedení a dôvodná obava z jej úteku trvá, d) ktorá sa nachádza na mieste trestného činu bezprostredne po jeho spáchaní a je potrebné zistiť jej súvislosť s trestným činom.
 - D/** Oprávnenie vykázať zo spoločného obydlija podľa § 27a zákona o Policajnom zbore. Policajt je oprávnený vykázať z bytu alebo domu alebo iného priestoru spoločne obývaného s ohrozenou osobou a aj z jeho bezprostredného okolia osobu, u ktorej možno na základe zistených skutočností očakávať útok na život, zdravie, slobodu alebo zvlášť závažný útok na ľudskú dôstojnosť ohrozenej osoby, najmä vzhľadom na predchádzajúce takéto útoky. Ak je ohrozenou osobou dieťa, kópia úradného záznamu sa zašle orgánu SPODaSK.
 - E/** Oprávnenie otvoriť byt podľa § 29 zákona o Policajnom zbore. Ak je dôvodná obava, že je ohrozený život alebo vážne ohrozené zdravie dieťaťa alebo ak sa v byte alebo v inom

uzavretom priestore zdržuje páchateľ úmyselného trestného činu a nerešpektuje výzvy polície na jeho opustenie, policajt je oprávnený otvoriť byt, vstúpiť doň a vykonať opatrenia na odvrátenie hroziaceho nebezpečenstva.

F/ Oprávnenia pri objasňovaní priestupkov podľa § 32 zákona o Policajnom zbore. Policajt je pri objasňovaní priestupkov oprávnený vyžadovať lekárske vyšetrenie na zistenie požitého množstva alkoholu alebo inej užitej návykovej látky. Policajt je oprávnený vykonať ohliadku miesta priestupku, ohliadku veci, ktorá môže súvisieť so spáchaním priestupku a v súvislosti s tým zisťovať a zaisťovať stopy.

- 14** Podľa § 46 ods. 8 Trestného poriadku ide o prípady, ak a) bol obvinený prepustený z väzby alebo z nej ušiel alebo ak b) bol odsúdený prepustený z výkonu trestu odňatia slobody alebo z neho ušiel. Podľa § 72 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku sa za rozhodnutie o prepustení zatknutého obvineného na slobodu považuje aj rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby. Z uvedeného dôvodu je, v prípadoch kedy vzhľadom k tejto okolnosti hrozí dieťaťu nebezpečenstvo, potrebné poskytnúť aj túto informáciu.
- 15** V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že tento postup nie je formou súčinnosti a spolupráce, ale realizáciou procesných práv maloletého poškodeného prostredníctvom opatrovníka.
- 16** Podľa § 24 ods. 4 písm. f) zákona o zdravotnej starostlivosti Policajný zbor je oprávnený žiadať od poskytovateľa ZS aj poskytnutie výpisu zo zdravotnej dokumentácie na základe písomného vyžiadania.
- 17** V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že tento postup nie je formou súčinnosti a spolupráce, ale realizáciou procesných práv maloletého poškodeného prostredníctvom opatrovníka, resp. splnomocnenca.
- 18** Ustanovenie pojednáva najmä o takej pomoci pri vykonávaní úkonov trestného konania, ktoré sa majú spravidla vykonať mimo obvodu súdu, prokurátora, alebo policajta (napríklad ustanovenia o dožiadaní podľa § 56 Trestného poriadku).
- 19** Ide o prípady, ak probačný a mediačný úradník nemôže uskutočniť výkon rozhodnutia z dôvodu ohrozenia života alebo zdravia.
- 20** Podľa § 3 ods. 2 zákona o verejnom ochrancovi práv sa pôsobnosť verejného ochrancu práv nevzťahuje na rozhodovacie právomoci vyšetrovateľa Policajného zboru.
- 21** Podľa § 3 ods. 2 zákona o komisároch sa pôsobnosť komisára pre deti nevzťahuje na výkon rozhodovacích právomocí policajta, ktorý je orgánom činným v trestnom konaní.
- 22** Napríklad tým, že prokurátor môže vstúpiť do začatého konania vo veci výchovy maloletých alebo vo veci opatrovníctva (§ 35 ods. 2 písm. e) a f) Občianskeho súdneho poriadku).
- 23** Ochranná výchova je druh ochranného opatrenia, ktoré sa ukladá mladistvému páchateľovi, v prípade ak o výchovu mladistvého nie je náležite postarané a tento nedostatok nemožno odstrániť v rodine, v ktorej žije, alebo doterajšia výchova mladistvého bola zanedbávaná alebo prostredie, v ktorom mladistvý žije, neposkytuje záruku jeho riadnej výchovy.
- 24 A/** Podľa § 18 ods. 6 písm. a) zákona o prokuratúre je prokurátor pri vykonávaní dozoru oprávnený navštevovať zariadenia, v ktorých sa vykonáva ústavná starostlivosť, neodkladné opatrenie, zabezpečovacie opatrenie alebo iné opatrenie súdu, výchovné opatrenie alebo opatrenie SPODaSK, v ktoromkoľvek čase, pričom má voľný prístup do všetkých ich priestorov.
- B/** Podľa § 18 ods. 6 písm. c) zákona o prokuratúre je prokurátor pri vykonávaní dozoru oprávnený hovoriť s osobami držanými v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva ústavná starostlivosť, neodkladné opatrenie, zabezpečovacie opatrenie alebo iné opatrenie súdu, výchovné opatrenie alebo opatrenie SPODaSK, bez prítomnosti iných osôb.
- C/** Podľa § 18 ods. 6 písm. d) zákona o prokuratúre je prokurátor pri vykonávaní dozoru oprávnený preverovať, či rozhodnutia a opatrenia orgánov vykonávajúcich správu zariadení,

v ktorých sa vykonáva ústavná starostlivosť, neodkladné opatrenie, zabezpečovacie opatrenie alebo iné opatrenie súdu, výchovné opatrenie alebo opatrenie SPODaSK, zodpovedajú zákonom a ostatným všeobecne záväzným právnym predpisom.

- D/** Podľa § 18 ods. 6 písm. e) zákona o prokuratúre je prokurátor pri vykonávaní dozoru oprávnený žiadať od zamestnancov orgánov vykonávajúcich správu zariadení, v ktorých sa vykonáva ústavná starostlivosť, neodkladné opatrenie, zabezpečovacie opatrenie alebo iné opatrenie súdu, výchovné opatrenie alebo opatrenie SPODaSK, potrebné vysvetlenia, predloženie spisov a rozhodnutí týkajúcich sa pozbavenia alebo obmedzenia osobnej slobody osôb držaných v mieste, ktorého správu tieto orgány vykonávajú.
- 25** V súvislosti s rozhodovaním súdu o tom, ktorý zo spôsobov starostlivosti o maloletých zvolí, platí, že primárne sa dieťa umiestňuje do náhradnej osobnej starostlivosti, ak to nie je možné, tak do pestúnskej starostlivosti a až následne, ak predchádzajúce možnosti nie sú uskutočniteľné, nastupuje ústavná starostlivosť.
- 26** Podľa § 37 ods. 4 zákona o rodine súd môže za účelom zabezpečenia výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti, budúcim osvojiteľom, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti, osvojiteľom alebo poručníkovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť a) povinnosť spolupracovať so zariadením, orgánom SPODaSK, obcou, neštátnym subjektom, b) inú povinnosť – napríklad zúčastňovať sa rodičovských združení, starať sa o školskú dochádzku dieťaťa, dostaviť sa na preventívnu prehliadku, požiadať o nárokovateľné dávky v hmotnej núdzi a podobne.
- 27** Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd rodičom obmedzí výkon ich rodičovských práv, ak žijú trvalo neusporiadaným spôsobom života alebo svoje povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností nevykonávajú vôbec alebo nezabezpečujú výchovu maloletého dieťaťa.
- 28** Ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.
- 29** Ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka.
- 30** Podľa § 60 zákona o rodine súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka aj vtedy, ak je to potrebné z iných dôvodov a zároveň je to v záujme maloletého dieťaťa.
- 31** V prípade, ak žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom.
- 32** Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.
- 33** Súd môže nariadiť, aby účastník 1/ odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd alebo do striedavej osobnej starostlivosti, 2/ nevstupoval dočasne do domu alebo bytu, v ktorom býva osoba vo vzťahu, ku ktorej je dôvodne podozrivý z násilia, 3/ nevstupoval alebo iba obmedzene vstupoval do domu alebo bytu, na pracovisko alebo

iné miesto, kde býva, zdržiava sa alebo ktoré pravidelne navštevuje osoba, ktorej telesnú integritu alebo duševnú integritu ohrozuje, 4/ písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami úplne alebo čiastočne nekontaktoval osobu, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť takýmto konaním ohrozená, 5/ sa na určenú vzdialenosť nepribližoval alebo iba obmedzene približoval k osobe, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť jeho konaním ohrozená.

- 34** Kontrolou technickými prostriedkami je činnosť, ktorou sa zisťuje dodržiavanie zákazov, povinností alebo obmedzení uložených rozhodnutím prostredníctvom technických prostriedkov a centrálného monitorovacieho systému. Kontrola technickými prostriedkami sa využíva pri výkone trestu odňatia slobody (§ 407 a nasl. Trestného poriadku), výkone trestu domáceho väzenia (§ 435 Trestného poriadku) a v civilnom procese pri neodkladných opatreniach podľa § 325 Civilného sporového poriadku.
- 35** Ide o prípad, ak orgán SPODaSK osvedčí súdu, že má k dispozícii informácie nasvedčujúce tomu, že dieťa je vystavené ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, ktoré nie je možné overiť výkonom oprávnení podľa zákona o SPODaSK. Zároveň osvedčí, že zamestnancovi orgánu SPODaSK nebolo umožnené tieto informácie osobne preveriť výkonom oprávnenia podľa zákona o SPODaSK. Súd rozhodne uznesením bezodkladne najneskôr do 24 hodín od doručenia návrhu, ktorý spĺňa náležitosti ustanovené zákonom.
- 36** Orgán SPODaSK informuje súd o možnostiach zrušenia ústavnej starostlivosti alebo zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča, pestúnskej starostlivosti alebo o možnosti osvojenia.
- 37** Pedagogickí a odborní zamestnanci by mali spolupracovať so školským psychológom, odbornými zamestnancami príslušného centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, podľa potreby aj príslušným pediatrom, sociálnym kurátorom či policajtom.
- 38** Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie pri plnení týchto úloh využíva najmä metódy psychologickkej a pedagogickej diagnostiky, psychologického a výchovného poradenstva, prevencie, reedukácie, rehabilitácie a psychoterapie.
- 39** Komisár pre deti je taktiež oprávnený požadovať od orgánov verejnej správy výkon ich oprávnení a stanovisko k výsledku posúdenia dodržiavanie práv dieťaťa, resp. stanovisko k výsledku monitorovacej činnosti dodržiavania práv dieťaťa.

© Národné koordinačné stredisko pre riešenie
problematiky násilia na deťoch